

G21a t/m e

HET NOORD

Gebiedsbeschrijving

Het plangebied betreft een strook met een gemiddelde breedte van ongeveer 160 meter aan weerszijden van de Stationsweg, Het Noord, Folgeren en Nijtap, die aan de zuidzijde begint bij de Ringweg en aan de noordzijde eindigt even voor de Noorderhogeweg. Halverwege wordt het plangebied doorkruist door de Kletsterlaan/Folgeralaan. Ten zuiden van dat punt ligt ten westen van het gebied de wijk De Folgeren; aan de oostkant ligt de wijk Het Fennepark. Ten noorden van de Kletsterlaan/ Folgeralaan zijn de wijken Burmania en Vrijburgh ontwikkeld.

De bebouwing in het lint bestaat nagenoeg geheel uit woningen, in een enkel geval als deel van een boerderij en voor het overige als zelfstandig woonhuis. Een uitzondering vormen twee gebouwen nabij de kruising van de Stationsweg met de Ringweg, een kerk en een accountantskantoor, alsmede een appartementengebouw nabij de kruising met de Folgeralaan. Op de veelal smalle langgerekte kavels zijn de hoofdgebouwen nabij de weg geplaatst. Over het algemeen hebben de hoofdgebouwen een rechthoekige plattegrond en zijn de lange zijden evenwijdig aan de zijdelingse kavelgrenzen gelegen. De nokrichting van de kappen is haaks op de weg. De bijgebouwen, al dan niet aangebouwd, zijn meestal achter het hoofdgebouw gesitueerd. Alle bebouwing is georiënteerd op de doorgaande weg en wordt rechtstreeks daarvandaan ontsloten. De bebouwingsdichtheid in het lint varieert sterk: van gesloten richting het centrum tot open richting de Noorderhogeweg.

Een deel van de bebouwing is van grote cultuurhistorische betekenis.

Vijf (voormalige) boerderijen zijn als “karakteristiek pand” op de gemeentelijke monumentenlijst gezet; drie daarvan zijn rijksmonument (Folgeren 12, Het Noord 26 en Nijtap 65). Het Noord 19 en Nijtap 38 zijn “gemeentelijke” monumenten.

De bebouwing is over het algemeen nog in goede staat en de nog oorspronkelijke architectuur is representatief voor de stijl van bouwen in de 19e en vroege 20e eeuw.

In de verdichte lintbebouwing aan de westzijde van de Stationsweg, nabij de kruising met de Ringweg, staat een aantal kleine burgerwoningen met rijk

gedetailleerde, in baksteen uitgevoerde voorgevels. Ook dit zijn representanten van een ontwikkeling die zich aan het begin van de 20e eeuw heeft voorgedaan, toen sommige gegoede middenstanders zich een klein perceel konden veroorloven, om een vrijstaand huis te bouwen. Men had de behoefte om de welstand te tonen, maar omdat de percelen noodgedwongen smal waren, stonden de huizen dicht op elkaar en werd alle architectonische aandacht aan de voorgevel gegeven.

Naast de bebouwing is het groen in hoge mate bepalend voor de bestaande ruimtelijke kwaliteit. Daarbij gaat het zowel om de open weilanden en andere agrarische percelen, die nog veelvuldig voorkomen, als om het opgaande groen. Het opgaande groen kan worden onderscheiden in lijnvormige groenelementen, veelal min of meer haaks op de weg de perceelsgrenzen markerend en los gegroepeerde of solitaire bomen, die op de erven met de bebouwing een veelal harmonieus ensemble vormen. Ook de vrijwel altijd als tuin ingerichte voorerven dragen in belangrijke mate bij aan het groene beeld van de omgeving. Aan de Stationsweg, Het Noord en de Folgeren, tussen de Ringweg en de Kletsterlaan/Folgeralaan vormen de hagen in de tussenbermen eveneens een beeldbepalend groenelement.

Beleid, waardebeoordeling en ontwikkeling

Het stellen van eisen aan de inrichting van het plangebied heeft tot doel de authentieke eenheid in het bestaande beeld, met zijn sterke verwijzing naar de historie van het gebied, te beschermen en waar mogelijk te versterken. Veranderingen in dat beeld zijn mogelijk, maar mogen niet leiden tot een abrupte verandering van de aanwezige balans tussen de elementen die in hun samenhang het huidige beeld bepalen. Het risico van dit soort veranderingen is het kleinst, wanneer veranderingen plaats vinden met begrip voor de aanwezige kwaliteiten en hun ontstaansachtergrond. De gebiedsgerichte criteria mogen niet leiden tot de noodzaak van historiserend bouwen. Het beoogt aanknopingspunten te bieden voor eigentijdse oplossingen die zich als geleidelijke veranderingen voegen in het bestaande beeld. Op basis van bebouwingsdichtheid en bebouwingstypologie kan langs het lint onderscheid worden gemaakt in een vijftal deelgebieden, te weten:

- Open groene kavels,
- G21a (voormalige) Boerderijen op grote kavels,
- G21b Open lintbebouwing,
- G21c Gesloten lintbebouwing,
- G21d Bijzondere atypische bebouwing,
- G21e Hoek Folgeren / Folgeralaan.

- **Open groene kavels**

De open groene kavels dragen door hun openheid bij aan het karakteristieke beeld. Zij verschaffen het plangebied diepte en tastbare afstand tot de latere woonwijken van Drachten. Bebouwing is op deze kavels uitgesloten. Lijnvormige beplantingen op de erfgronden in de vorm van singels, hagen of bomen rijen ondersteunen het verkavelingspatroon en zijn als zodanig waardevol. Bovendien versterken zij het ruimtelijke effect van de "groene kamers". De veelal agrarische bestemming van deze percelen sluit een andere inrichting dan een weide niet uit. Het moet echter voorkomen worden, dat hoog opgaande beplantingen het karakteristieke beeld verstoren. De beeldrichtlijn hier is daarom de weiden vrij te houden van beplanting en eventueel nieuw aan te leggen groenstructuren de kavelrichting te laten versterken. Indien een weide gebruikt gaat worden als tuin dient een erfinrichtings- en beplantingsplan te worden overlegd.

- **G21a (voormalige) Boerderijen op grote kavels**

In het plangebied gaat het in deze categorie om 13 percelen. Vijf van deze boerderijen staan op de gemeentelijke lijst van karakteristieke panden. De andere hebben echter ook onmiskenbaar een belangrijke cultuurhistorische betekenis vanwege hun verwijzing naar de historie van het gebied en de kenmerkende streek- gebonden architectuur. Om de karakteristieke waarden van het gebied te behouden zal sloop van de resterende boerderijen moeten worden voorkomen.

Voor de panden waarvoor dit niet haalbaar is en nieuwbouw in het verschieft ligt geldt als uitgangspunt dat de belangrijkste kenmerken van de bestaande, voor een deel beschermde bebouwing, richtinggevend zullen zijn. Het Noord 25 en 25a zijn hiervan een voorbeeld. Deze 2 woningen vervangen een voormalige boerderij.

- **G21b Open bebouwingslint**

De open lintbebouwing bevindt zich centraal in het plangebied, rond de overgang van Het Noord naar Folgeren, alsmede in het noordelijk gedeelte van het plangebied, waar Folgeren in Nijtap overgaat. De bebouwing bestaat uit vrijstaande woningen op redelijk grote kavels, waardoor het groen het beeld mee bepaalt. Er wordt een grote verscheidenheid aan architectuur aangetroffen. Bijzondere architectonische kwaliteit ontbreekt.

- **G21c Gesloten lintbebouwing**

De gebieden met gesloten lintbebouwing treffen we aan langs de Stationsweg, het zuidelijke deel van Het Noord en voorts langs Het Noord, ten noorden en ten zuiden van de kruising met de Kletsterlaan/Folgeralaan. Enige concentratie van bebouwing in de buurt van belangrijke kruispunten van wegen is een bekend historisch gegeven. De bebouwing bestaat over het algemeen uit kleine, bescheiden burgerwoningen zonder al te veel pretenties. Met betrekking tot dat

laatste aspect vormen acht huisjes uit het begin van de vorige eeuw, gelegen aan westzijde van de Stationsweg, een opvallende uitzondering. Stationsweg nummers 233,235 237, 243,245,247, 249 en 251 zijn dan ook vanwege de cultuurhistorische betekenis een fraai handnavingswaardig ensemble.

- **G21d Bijzondere a-typische bebouwing**

Op een tweetal plaatsen komt bijzondere bebouwing voor, namelijk aan de oostzijde van de Stationsweg, nabij de kruising met de Ringweg, en aan de oostzijde van Het Noord op de kruising met de Folgeralaan. Aan de Stationsweg betreft het een kerk en een kantoorgebouw; bij de Folgeralaan gaat het om een appartementengebouw (Vreewijk). In stedenbouwkundige zin zijn dit de aangewezen locaties voor bijzondere bebouwing. De opvallende bebouwing, met een afwijkende functie, markeert de bijzondere plekken in de stad: de kruispunten van belangrijke wegen. Ook in de toekomst moeten alleen deze plekken binnen het plangebied mogelijkheden voor dergelijke bebouwing bieden. Deze drie gebouwen vallen onder de Objectgerichte criteria voor "Bijzondere (solitaire) objecten."

Welstandsambitieniveau

De welstandsambitie voor deze gebieden is gericht op het behoud en waar mogelijk het versterken van de bestaande en/of gewenste kwaliteit. De klemtoon ligt op het handhaven en respecteren. Aan deze gebieden is dan ook een bijzonder ambitieniveau toegekend.